

Dla dzieci w wieku 6-7 lat

Razem różniej

Materiały edukacyjne wspierające rozwój i ułatwiające
rozumienie międzykulturowe.

EDUCATION ABOVE ALL & INSTYTUT EDUKACJI POZYTYWNEJ

التعليم | education
فوق | above
الجميع | all

Razem różniej

Partnerzy programu:

storyweaver PRATHAM BOOKS

Projekt realizowany w Polsce przez Instytut Edukacji Pozytywnej.
Wszystkie materiały dostępne są bezpłatnie do wykorzystania
z uczniami i uczennicami z Polski i Ukrainy na licencji Creative
Commons

Więcej materiałów dydaktycznych oraz szkoleniowych znajdziesz
na stronie:

edukacjamamoc.pl

SIERPIEŃ 2022

WPROWADZENIE

Celem tego programu jest nauka empatii i zrozumienia międzykulturowego.

Ćwiczenia z tego zeszytu powinny być wykonywane w parach - uczeń z kraju goszczącego i gość - uczeń z Ukrainy. Polecamy raz w tygodniu zamianę par tak, by uczniowie mogli pracować z różnymi osobami, co ułatwi szybszą integrację grupy.

Dopasuj program do swojej klasy!

Jeśli nie ma możliwości pracy w parach, to prosimy o stworzenie małych grup pamiętając, aby nowy uczeń czuł się komfortowo i bezpiecznie.

PROJEKT

JAK WPŁYWA NA ZROZUMIENIE MIĘDZYKULTUROWE?

Stwórz własny paszport

Pierwsze zapoznanie - dowiadywanie się więcej o sobie nawzajem i określanie podobieństw/różnic.

Razem rażniej

Budowanie nowych relacji i komunikowanie emocji. Rozwijanie empatii.

Poznajmy nasze kraje

Wzajemne poznawanie swoich kultur i cech charakterystycznych krajów.

Dzielimy się opowieściami

Budowanie umiejętności czytania i pisania, odkrywanie i wymyślanie na nowo historii na temat swoich krajów.

O czym warto pamiętać?

- Program został starannie zaprojektowany z wrażliwością na kontekst. Jednakże, jeśli jakkolwiek czynność jest dla nowego ucznia zbyt trudna emocjonalnie, przerwij zadanie i rozważ dalsze kroki.
- Upewnij się, że uczniowie mówią do siebie z szacunkiem i dołącz, jeśli uważasz, że potrzebna jest pomoc. (Na przykład: zacznij dzień od wzajemnego przywitania, upewnij się, że nie przerywają sobie nawzajem, itp.)
- Proszę bądźcie cierpliwi, gdyż dla uczniów to całkiem nowa i często trudna sytuacja.
- Młodszy uczniowie mogą rysować lub odpowiadać na głos zamiast pisać. Niektóre czynności mogą wymagać uproszczenia lub będą wymagały również Twojego wsparcia.
- Przeczytaj na głos poszczególne historie i omów z uczniami pytania, które się z nimi wiążą.
- Miej na uwadze emocje i wyzwania, które towarzyszą zadaniom w parach lub grupach. Jeśli widzisz, że pojawia się sytuacja konfliktowa, warto zająć się problemem, zanim sytuacja rozwinie się w niekontrolowany sposób.
- Jeśli ćwiczenie jest wykorzystywane w kontekście grupowym lub rodzinnym, powinno odpowiadać zainteresowaniom, poziomom funkcjonowania i potrzebom każdego z członków grupy.
- Każdego dnia: Pamiętaj, aby na początku dnia dać uczniom czas na wykonanie ustalonej codziennej rutyny (np. narysowanie, jak się czują). Znajdź czas na rozmowę o tych emocjach.

NARYSUJ SIEBIE

Moja nowa podróż

Imię: _____

TYDZIEŃ 1.

DZIEŃ 1.

DZIEŃ 2.

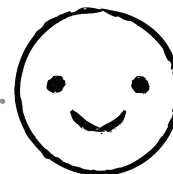
DZIEŃ 3.

DZIEŃ 4.

DZIEŃ 5.

TYDZIEŃ 2.

DZIEŃ 1.

DZIEŃ 2.

DZIEŃ 3.

DZIEŃ 4.

DZIEŃ 5.

TYDZIEŃ 3.

DZIEŃ 1.

DZIEŃ 2.

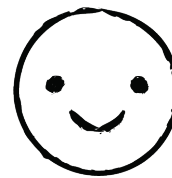
DZIEŃ 3.

DZIEŃ 4.

DZIEŃ 5.

TYDZIEŃ 4.

DZIEŃ 1.

DZIEŃ 2.

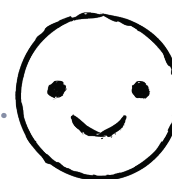
DZIEŃ 3.

DZIEŃ 4.

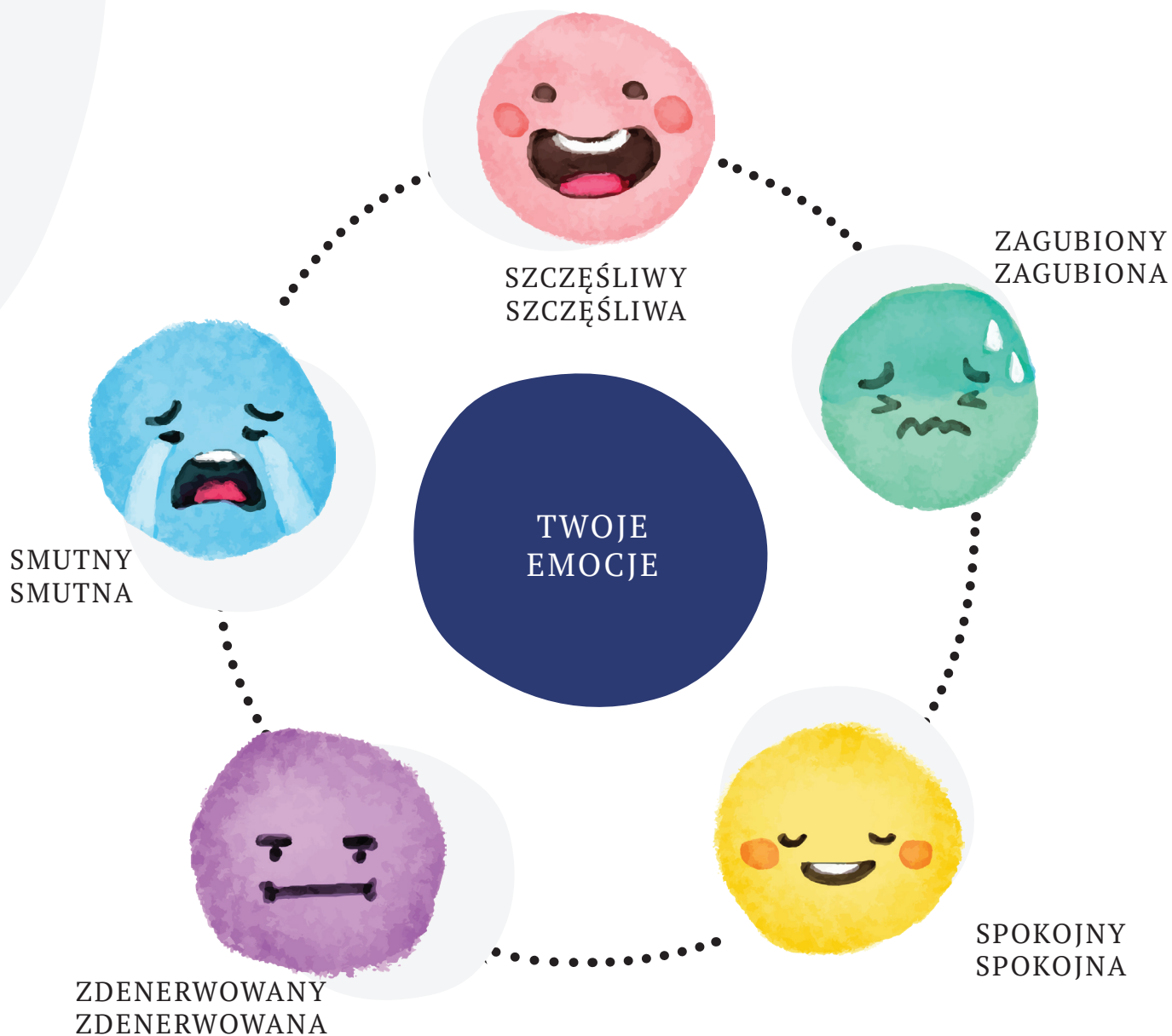
DZIEŃ 5.

Brawo!

Moje samopoczucie

NARYSUJ KAŻDEGO DNIA W ZESZYCIE, JAK SIĘ CZUJESZ.

DZISIAJ JESTEM...

Tydzień 1: Omówienie

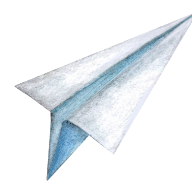
ZADANIE

Stwórz własny paszport

Zróbcie razem paszporty dla siebie nawzajem!

Czas na opowieść!

Poznajcie dzieci z całego świata!

5

Stwórzcie mapę!

Połączcie swoje podobieństwa

4

Co widzicie?

Ruszcie wyobraźnię

3

Ustawcie się

W linii według Waszej daty urodzin!

2

Co Was łączy

Porozmawiajcie o Waszych podobieństwach

1

POTRZEBNE MATERIAŁY

- papier
- przybory do pisania/rysowania
- taśma samoprzylepna lub szpilka

OPIS

Uczniowie przeprowadzą wywiady i wykonają paszporty dla swoich nowych przyjaciół, aby wzmocnić więź, poznać różnice i podobieństwa oraz odkryć swoją tożsamość. Dzieci uczą się mówić o sobie i innych. Dostrzegają różnorodność, oswajają się z nią i poznają jej wartość.

POTRZEBNE
MATERIAŁY

Papier, przybory do pisania/rysowania

CELE

Główne cele:

- Wzajemne poznanie.
- Budowanie szacunku dla tego, co czyni ludźmi różnymi.

Cele:

- Stworzenie bezpiecznej strefy dla dzieci.
- Budowanie relacji między dziećmi.
- Wspólna zabawa.
- Dostrzeganie swoich mocnych stron.
- Praca nad rzeczami, które łączą.

Elementy z zakresu umiejętności edukacji polonistycznej i matematycznej:

- Identyfikacja i używanie słów pytających.
- Rozwijanie umiejętności przeprowadzenia rozmowy/wywiadu.
- Używanie wykresów do podsumowywania informacji

Założenia
ogólne:

1

Poznanie tożsamości i podobieństw/różnic rówieśników.

2

Stworzenie szablonu paszportu oraz planu rozmowy/wywiadu w celu zebrania informacji.

3

Rozwijanie umiejętności zadawania pytań i dzielenia się informacjami.

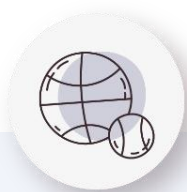
4

Tworzenie oryginalnej krótkiej historii inspirowanej bohaterami rozmów/wywiadów.

5

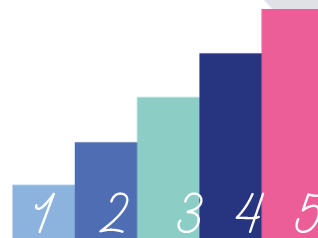
Prezentacja paszportu, krótkie opowiadania i podsumowanie zadania.

Ustawiamy się!

Dwie lub więcej drużyn po 5-6 zawodników.

Jak w to grać?

- Podzielcie się na grupy po 5 lub 6 osób.
- Gdy padnie “CZAS START”, każda drużyna powinna ustawić się w szeregu od najwcześniejszej daty urodzin do najpóźniejszej.

Drużyna, która zrobi to prawidłowo i będzie najszybsza
- **WYGRYWA!**

Można uprościć tę zabawę i zaproponować dzieciom, aby ustawiły się np. wg. wzrostu, kolejności alfabetycznej imienia, itp.

Projekt: Stwórz własny paszport

Czy potrafisz stworzyć paszport dla nowego kolegi lub koleżanki?

1. Przyjrzyjcie się dokładnie przykładom dowodów osobistych.

- Czego można się z nich dowiedzieć?
- Jakie elementy tych dokumentów są podobne, a co je różni?

2. Porozmawiaj z kolegami i koleżankami, po co są dowody osobiste, paszporty i inne dokumenty?

DOKUMENTY TOŻSAMOŚCI
zawierają informacje na Twój temat.

3. Stwórzcie wzór dokumentu, który można wykorzystać w Waszej grupie. Jak by wyglądał? Jakie informacje by się na nim znalazły?

Każdy wygląda i myśli inaczej - to powoduje, że każdy z nas jest wyjątkowy i zasługuje na szacunek.

Projekt: Stwórz własny paszport

1. Pomyślcie, dlaczego zadajemy innym pytania?
2. Porozmawiajcie o różnych rodzajach pytań, które można zadać.

JAK?	Jak masz na imię?
KIEDY?	Kiedy masz urodziny?
KIM?	Kim są Twoi rodzice lub opiekunowie?
ILE?	Ile masz lat?
GDZIE?	Gdzie się urodziłeś? Gdzie się urodziłaś?

3. Porozmawiajcie wzajemnie i dowiedzcie się więcej na Wasz temat. Zapiszcie lub narysujcie odpowiedzi.

Co Was łączy?

Porozmawiajcie o Waszych podobieństwach!

1. Umieśćcie własne odpowiedzi w tabeli (według wzoru).
2. Przeprowadźcie wywiad z co najmniej 10 osobami z grupy i postawcie "kreskę" przy każdej osobie, która odpowie tak samo.
3. Policzcie, ile osób jest podobnych do Was.

Kategoria	Zestawienie	Razem
Przykład: Blond Włosy		5
Miesiąc urodzenia: _____		
Wiek: _____		
Ulubiony kolor: _____		
Miejsce urodzenia: _____		
Kolor włosów: _____		
Kolor oczu: _____		
Ulubiona potrawa: _____		
Ulubiona gra: _____		
Dodajcie własną kategorię		

Projekt: Stwórz własny paszport

Stwórz paszport dla osoby z pary i jeszcze dodatkowej osoby z grupy.

Imię: _____

Wiek: _____

Urodziny: _____

Ksywka: _____

Ulubiona piosenka: _____

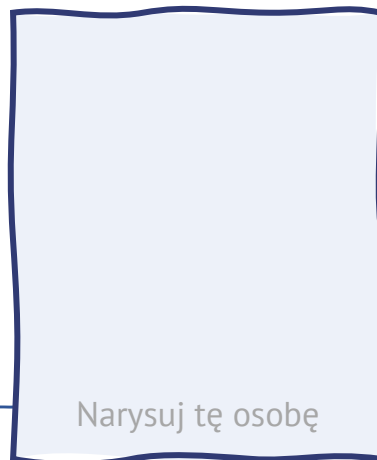
Ulubiona potrawa: _____

Ulubiony kolor: _____

Ulubiona gra: _____

Kolor oczu: _____

Kolor włosów: _____

Narysuj tę osobę

Możesz dodać więcej szczegółów
i narysować podobiznę tej osoby

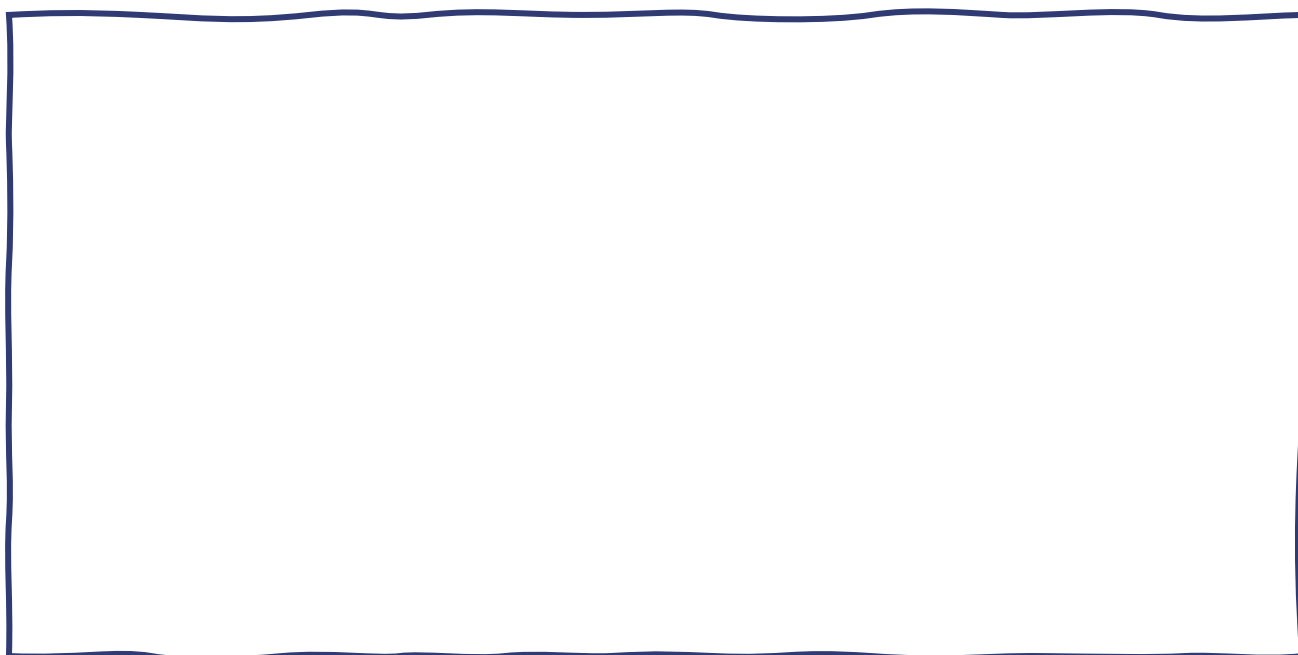
Co widzisz?

Podczas tego zadania będziecie słuchać muzyki (lub jeśli nie ma muzyki - dźwięków ukrytych w ciszy) i spędzicie trochę czasu tylko na oddychaniu i słuchaniu.

- Usiądźcie wygodnie i zamknijcie oczy.
- Oddychajcie miarowo wdech 1-2-3, wydech 1-2-3.
- Wsłuchajcie się w muzykę lub w dźwięki ukryte w ciszy.
- Pomyślcie o sobie podczas słuchania: jak wyglądacie? Jak Wasze ciała reagują na muzykę? Co widzicie, kiedy myślicie o tańcu do tej muzyki?
- Pomyślcie o głowie powoli poruszającej się na boki, o twarzy, uszach, nosie i ustach.
- Umiecie sobie wyobrazić swoje ręce i nogi przy zamkniętych oczach? Pomyślcie, że poruszają się one w rytm muzyki.

Teraz narysujcie jak wyobrażaliście sobie siebie podczas słuchania muzyki. Bądźcie kreatywni. Może to być rysunek abstrakcyjny.

Projekt: Stwórz własny paszport

Jakich nowych rzeczy dowiedzieliście się o swoich kolegach i koleżankach?

Udekorujcie Swoje paszporty.

Zgaduj - zgadula

- Przed rozdaniem paszportów odczytajcie wybrane szczegóły. Nie mówcie na głos imienia tej osoby, ani nie pokazujcie zdjęcia lub obrazka.
- Zapytajcie innych, czy wiedzą czyj to paszport.

Ma _____ lat.

Urodziny ma _____.

Lubi _____.

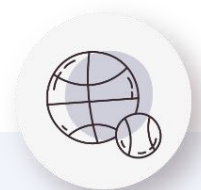
Ulubiona potrawa to _____.

Ulubiony kolor to _____.

Projekt: Stwórz własny paszport

1. Czy Twoim kolegom i koleżankom spodobał się paszport zrobiony przez Ciebie?
2. Czy chcesz coś zmienić w swoim paszporcie?

Mapa podobieństw

Stwórzcie mapę podobieństw

Krok 1.

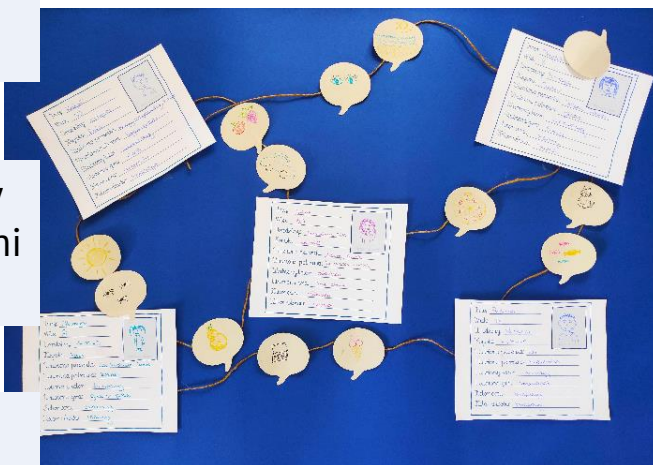
Wszystkie Wasze paszporty umieście na dużym plakacie.

Krok 2.

Użyjcie włóczki lub sznurka, aby zrobić połączenia między waszymi paszportami.

Krok 3.

Na każdym połączeniu zróbcie osobny rysunek przedstawiający to, co was łączy.

Porozmawiajcie o tym:

1. Czy podoba Wam się mapa Waszych połączeń?
2. Co Was łączy i jak się z tym czujecie?

Dzieci z całego świata

Przeczytajcie historię poniżej:

Na świecie żyje bardzo dużo dzieci. Chcecie nas poznać?

To jest Kasia. Mieszka w Kanadzie z Mamą, braćmi i kotem. Jej kot jest trochę szalony. Lubi skakać ludziom po głowach. Czasami w jej domu panuje kompletny chaos.

Jednak większość czasu spędzają na dobrej zabawie.

To jest John. Mieszka w Nowej Zelandii ze swoją ciotką. Czasami, gdy ciotka musi iść do pracy, John czuje się samotny, ale jest bardzo kreatywny i zawsze znajduje sobie jakieś zajęcia.

John lubi malować i tworzyć różne skomplikowane budowle. Jego ciotka lubi mu w tym pomagać.

To jest Gaby. Mieszka w Peru z Mamą, Tatą i braćmi bliźniakami. Jej rodzice pracują z domu. Czasem bywają bardzo zajęci. Gaby lubi, kiedy nadchodzi weekend, bo wtedy pieką razem ciasteczka.

To jest Bo. Mieszka w Chinach u swoich dziadków. Bo bardzo lubi używać komputera, szczególnie, kiedy może porozmawiać z mamą, która jest lekarką i mieszka daleko. Niestety często bywa rozkojarzony i przez komputer ma problemy ze skupieniem się na pracy domowej.

To jest Mulu. Mieszka w Etiopii, w Afryce wraz ze swoją Mamą, Tatą i dwoma siostrami. Do jej obowiązków należy pomoc w sprzątanii domu, opieka nad młodszymi siostrami i chodzenie do szkoły. Mulu często czuje się zmęczona, jednak zawsze cieszy się na zabawę z siostrami i tabliczkę mnożenia. Kocha matematykę!

To jest Alessandro. Mieszka we Włoszech wraz ze starszą siostrą i bratem.

Kocha muzykę, a szczególnie granie na skrzypcach. Kiedy ćwiczy, to wszyscy sąsiedzi otwierają okna, żeby podziwiać jego talent i pracowitość.

Uczenie się nowych melodii często bywa bardzo trudne i Alessandro się denerwuje. Z pomocą przychodzi mu wtedy siostra, która przytula go i wspiera w jego ćwiczeniach.

Dzieci z całego świata się od siebie trochę różnią, ale wszyscy jesteśmy dziećmi i to nas łączy. Lubimy się bawić, a czasem miewamy gorsze dni. Wszyscy potrzebujemy miłości i chcemy żeby Nasza planeta była czysta i przyjazna każdemu!

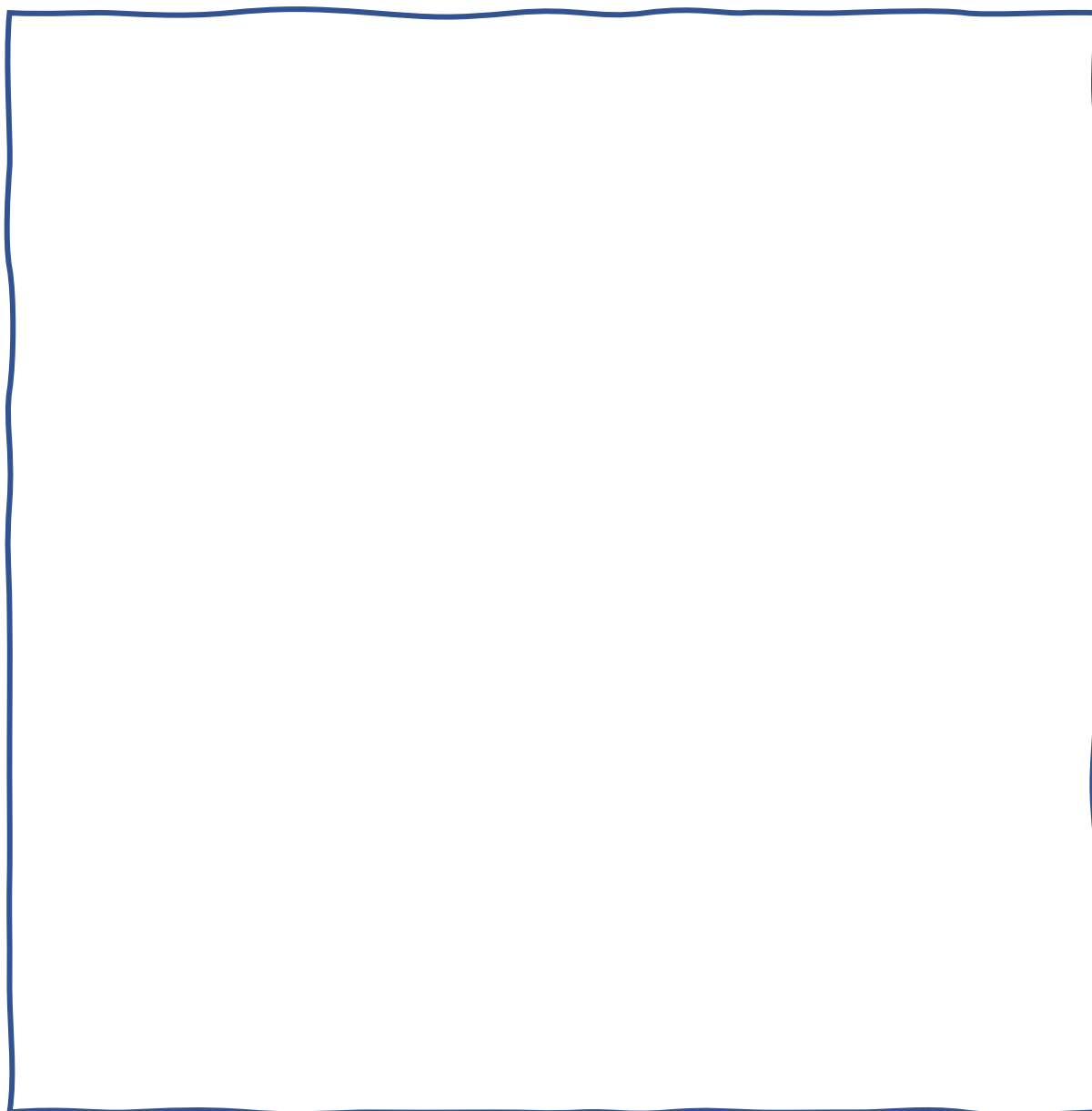

1. Do kogo jesteście najbardziej podobni i dlaczego?
2. Kogo najbardziej przypomina Wam Wasz kolega lub koleżanka? Zgadzą się z Waszą opinią?
3. Czy macie wspólne zainteresowania?

Portret

Narysuj osobę ze swojej pary lub grupy.
Podpisz pracę ich imieniem.

Napisz lub powiedz, za co
najbardziej lubisz tę osobę.

Tydzień 2: Omówienie

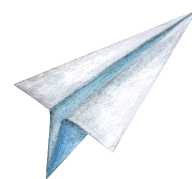
ZADANIE

Poznaj nowych przyjaciół

Dowiedzcie się więcej o sobie i innych.

Czas na opowieść!

Przeczytajcie opowieść o zdenerwowanej dziewczynce

5

Rysunkowy szal

Stwórzcie razem dzieło sztuki!

Razem różnie!

Wasze ulubione wspomnienie!

3

Baw się i licz

Zagrajcie we wspólną grę!

2

Wejdź w moje buty

Jak ludzie mogą się czuć w różnych sytuacjach?

1

POTRZEBNE MATERIAŁY

- papier
- długopis/ołówek
- przybory do rysowania/malowania

OPIS

Uczeń nauczy się więcej o sobie i osobie z pary lub grupy. W tej części dzieci będą miały szansę zbliżyć zagadnienia empatii i emocji. Ważne jest, żeby nauczyły się podobieństw i różnic w rozmowie o emocjach przez pryzmat różnic kulturowych.

POTRZEBNE
MATERIAŁY

Papier, farby, przybory do pisania/rysowania, piłka

CELE

Główny cel:

- Wzajemnie poznanie.
- Budowanie wzajemnego szacunku pomimo różnic.

Cele:

- Stworzenie bezpiecznej strefy dla dzieci.
- Budowanie relacji między dziećmi.
- Wspólna zabawa.
- Nauka o emocjach.
- Nauka o życiu codziennym, rytuałach różnych osób.
- Wspieranie budowania empatii.

Założenia ogólne:

1

Poznanie podobieństw i różnic rutyny dnia codziennego rówieśników.

2

Zrozumienie różnych emocji. Budowanie wzajemnego zrozumienia i empatii

3

Dzielenie się wspomnieniami i wspieranie otwartości wyrażania emocji i poruszania ważnych kwestii.

4

Budowanie silniejszych relacji poprzez zawieranie obietnic. Pogłębianie relacji w działaniach kreatywnych.

5

Nauka komunikowania i radzenia sobie z silnymi emocjami.

Projekt: Poznaj nowych przyjaciół

Jak poznać nowych przyjaciół?

Narysuj swój plan dnia.
Spróbuj napisać też godziny i pory dnia!

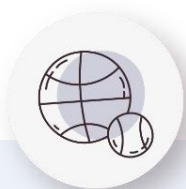
 _____	 _____	 _____
 _____	 _____	 _____

Wymień się kartką z osobą z pary.

Czy jest coś, czego o sobie nie wiedzieliście?
W jaki sposób dzień tej osoby jest podobny lub różni się od Twojego? Jak się czujesz w różnych częściach dnia?

Baw się i licz!

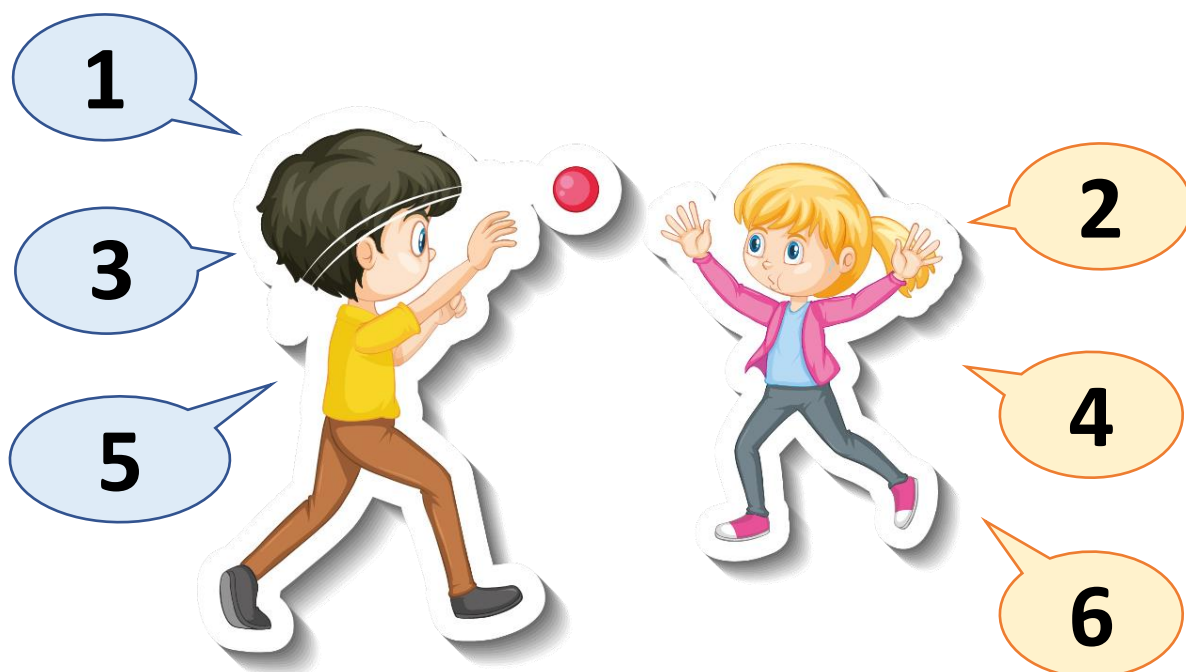
Potrzebne przybory: 1 piłka na parę

Zasady gry:

- Przygotuj piłkę lub miękki przedmiot na parę.
- Uczniowie rzucają piłkę między sobą.
- Z każdym złapaniem uczeń odlicza głośno i robi krok w tył, po czym rzuca do partnera.
- Jeśli piłka dotknie podłogi, zaczynają od nowa.
- Pierwsza para, której uda się doliczyć do 10 (można ustalić większą ilość rzutów) wygrywa!

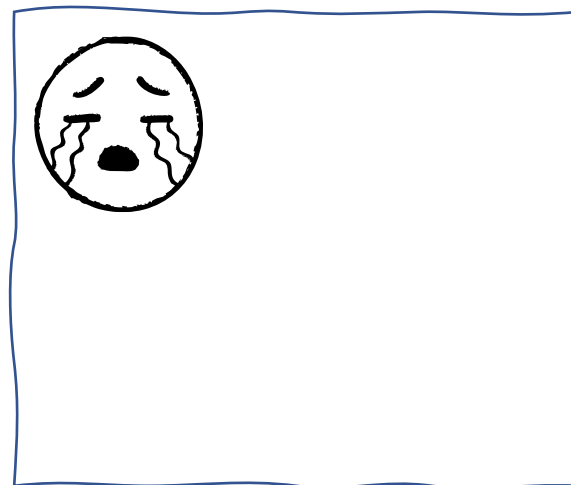
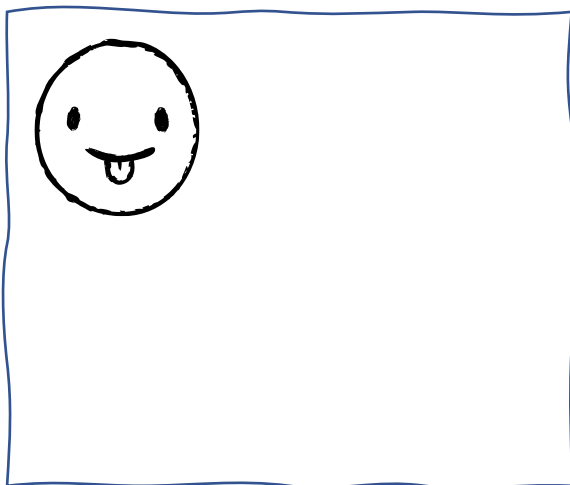
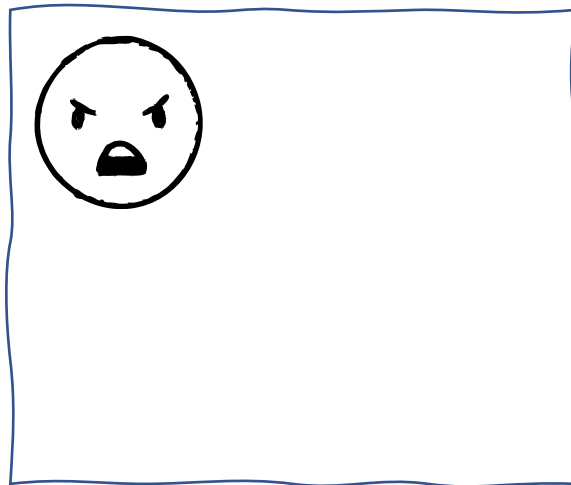
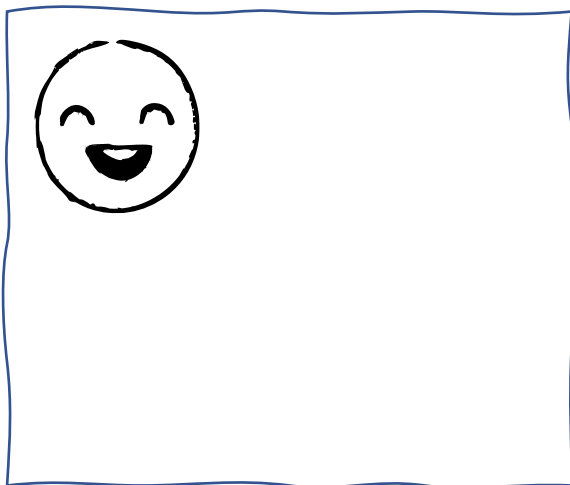

Pary mogą zamienić liczenie na tytuły filmów, kolegów z klasy, a nawet emocje!

Projekt: Poznaj nowych przyjaciół

Nazwij widoczne poniżej emocje. Zapytaj osobę z pary o 2 sytuacje, kiedy odczuwa każdą z emocji i narysuj je.

Porozmawiaj o każdej z emocji:

1. Co robią, kiedy się tak czują?
2. Kiedy czują się smutni, lub zdenerwowani, czy możesz coś dla nich zrobić, żeby poczuli się lepiej?

Wejdź w moje buty

“Wejdź w czyjeś buty”, żeby dowiedzieć się jak ta osoba się czuje. Narysuj to uczucie i wyjaśnij, dlaczego ta osoba się tak czuje.

Henio powiedział żart, z którego nikt się nie śmiał? Jak się czuje Henio?
Jak Ty byś się poczuł / poczuła?

Cała klasa wybiera gracza w zbijaka.
Nikt nie wybrał Dawida.
Jak się czuje Dawid? Jak Ty byś się poczuł / poczuła?

Twój nauczyciel matematyki pyta o wynik mnożenia, ale Zosia nie zna odpowiedzi i wszyscy się z niej śmieją.
Jak się czuje Zosia?
Jak Ty byś się poczuł / poczuła?

Marysia opowiada Julii o swoim psie.
Julia przerywa jej i opowiada o swoim.
Jak się czuje z tym Marysia?
Co byś zrobił/ zrobiła na jej miejscu?

Projekt: Poznaj nowych przyjaciół

Pomyślcie o jakimś zabawnej lub przyjemnej chwili, którą spędziliście razem z osobą z pary lub grupy.

Dokończcie zdania:

Myslałam, że... Myślałem, że...

Czułam, że... Czuliem, że...

Co takiego zrobiłam lub powiedziałam?

Co takiego zrobiłem lub powiedziałem?

Nie ma dobrych lub złych odpowiedzi!

Liczą się szczerze odpowiedzi.

Porozmawiajcie razem:

- Czy wybraliście te same chwile?
- Czy razem czujecie, myślicie i zachowujecie się w podobny sposób?
- Czy wiesz, co tej osobie sprawia radość?

Projekt: Poznaj nowych przyjaciół

Serce przyjaźni

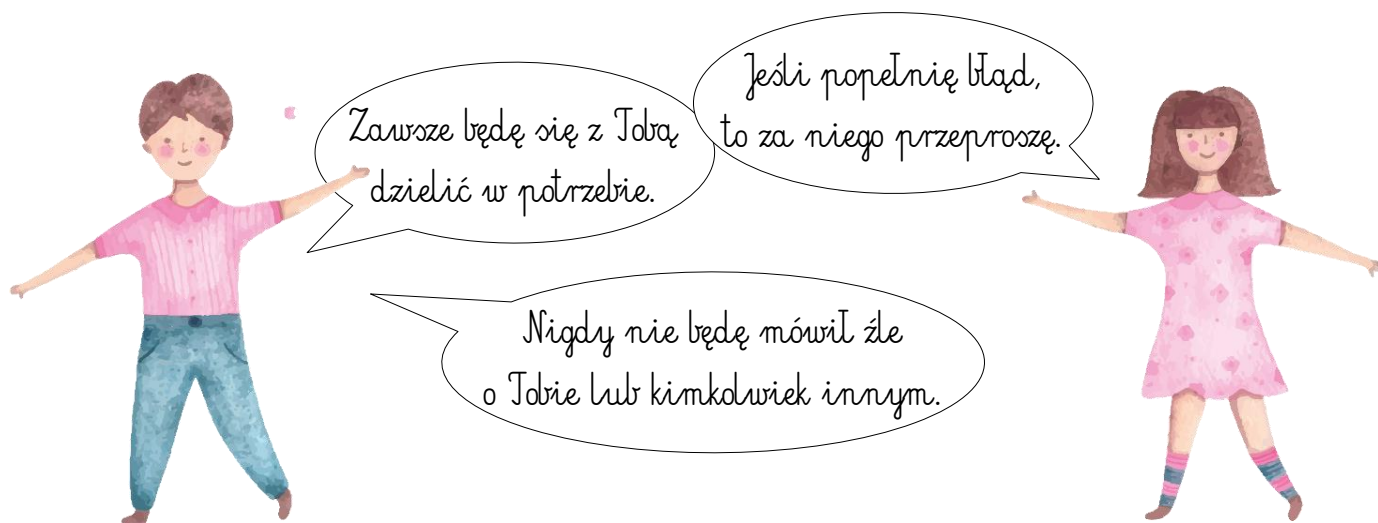
Stwórcie z osobą z pary lub grupy "Serce przyjaźni" używając Waszych dłoni

Zróbcie to tak, jak pokazane na obrazku. Najlepiej użyjcie farb w kolorze flagi kraju tej osoby. (Jeśli nie macie farb, odrysujcie swoje dłonie na kartce!)

Kontrakt przyjaciół

Na podstawie tego, czego dowiedzieliście się o osobie z pary lub grupy napiszcie lub narysujcie dwie obietnice Waszej przyjaźni tuż obok Waszego wspólnego serca.

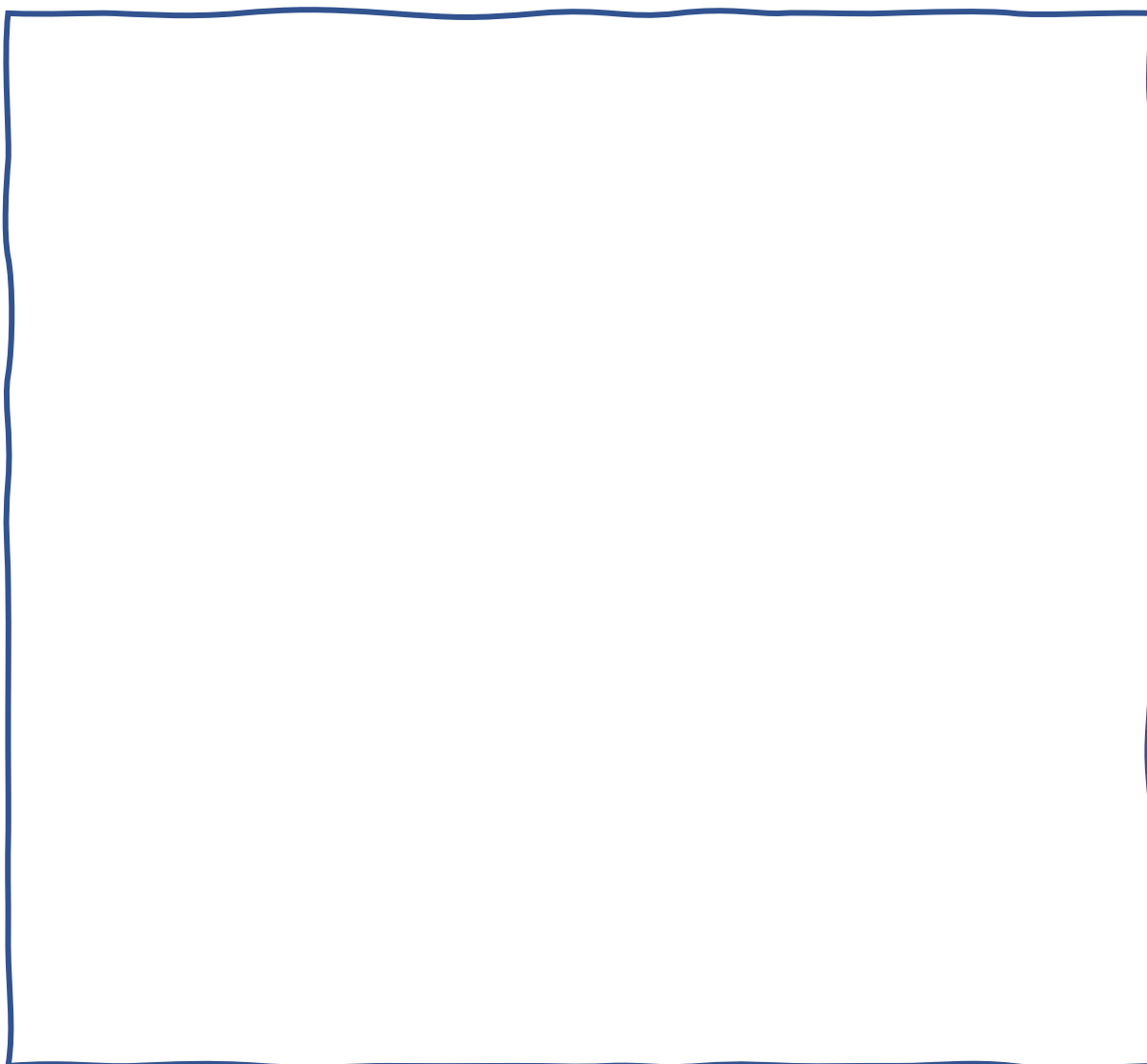
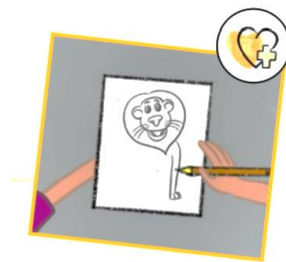

1. Pokażcie innym w grupie, co sobie obiecaliście.
2. Wy tłumaczcie, dlaczego właśnie taka obietnica pojawiła się obok Waszego Serca.
3. Porozmawiajcie o konsekwencjach zerwania obietnicy. Co musiałoby się stać, żebyście sobie wybaczyli?

Rysunkowy szal

Rysujcie poniżej przez 1 minutę. Po minucie zamieńcie się kartkami. Przez kolejną minutę dokończcie rysunek osoby z pary i znów wymieńcie się kartkami. Zakończcie po 4 rundach.

- Czy ostateczny rysunek wygląda tak, jak sobie go wyobrażaliście na początku?
- Jak się czujecie wykonując dzieło sztuki, które jest Waszą wspólną pracą?

Zła Karola

Przeczytajcie historię poniżej:

Kiedy zabrzmiał w szkole ostatni dzwonek, wszystkie dzieci wybiegły radosne i szczęśliwe. Wszystkie poza Karolą. Karola była ZŁA.

- Karolko! Karolko! Zobacz, jakie piękne słoneczniki! - powiedział wujek, przejeżdżając z nią przez pole.

- BLEEE! Są ZBYT ŻÓŁTE. Drażnią moje oczy! - odburknęła Karola.

- Karolko! Karolko! Popatrz! Jakie piękne gołębice! - wskazał wujek na czubek dachu.

- SIOOOO! Odlatujcie! JUŻ! SIOOOO - wykrzyczała do nich Karola.

- Napij się zimnego mleka - powiedział wujek - Ochłodziś się w ciepły dzień.

- FUUUJ!" - rzekła Karola. - Nie chcę tego pić!

- Może chociaż łyk? - nalegał wuj.

- Niech Ci będzie! - powiedziała Karola i spróbowała mleka.

Zasmakowało jej, więc wzięła kolejnego łyka. I jeszcze jednego.

Szklanka nagle zrobiła się pusta.

- Chcesz ciasteczka? - zapytał wujek Arek.- Może chociaż jedno?
- Niech Ci będzie! - powiedziała niezadowolona Karola i wzięła jedno. Zasmakowało jej, więc wzięła kolejne, aż talerz został pusty.
- Ciesze się, że Ci smakowało - powiedział wuj. - Może chcesz mi opowiedzieć, czemu jesteś taka zła?
- NIE! - wykrzyczała Karola.
- Czy coś się wydarzyło dziś w szkole?
- MOŻE!

- A może chcesz to narysować? - zapytał wujek.
- Masz tu kartkę papieru i kredki. Narysuj to.
- Niech Ci będzie! - rzekła Karola.

Karola narysowała cegłę...

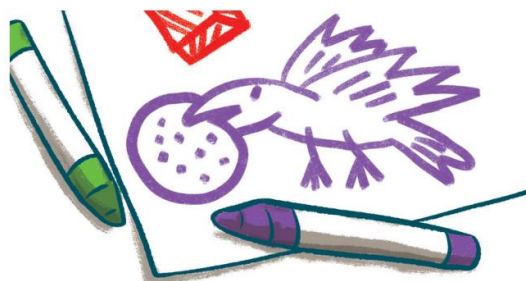
- To jest głupia cegła, o którą się dziś rano potknęłam” powiedziała Karola.

Potem narysowała chłopaka...

- To jest Bikku, bardzo NIEMIŁY CHŁOPAK! Śmiał się, kiedy się przewróciłam! - mówiła dalej Karola.
- Masz rację - rzekł wuj - nie powinien się z Ciebie śmiać.

Następnie Karola narysowała swoje śniadanie... - To moja kanapka. - powiedziała. - Wypadła mi z plecaka, kiedy potknęłam się o tę GŁUPIĄ CEGŁĘ

Narysowała jeszcze wronę... - To jest OKROPNA WRONA, która odleciała z moją kanapką - mówiła Karola. - Pewnie musiała być bardzo głodna - odpowiedział jej wuj Arek.

- Świetnie rysujesz Karola! - powiedział Arek. - Jesteś prawdziwą Artystką! Narysujesz coś dla cioci Ani?
- Jasne! - rzekła Karola i zaczęła rysować coś ładnego.

- To mała biała myszka... a to jest łódź... tutaj narysowałam palmę kokosową...

- A to słonecznik... i Twój rower wujku... tu z boku jest pies...

Rysując, Karola całkowicie zapomniała o tej CEGLE, przez którą upadła. I o NIEMIŁYM CHŁOPCU, który się z niej śmiał.

Nie pamiętała już o WRONIE, która ukradła jej kanapkę. Właściwie zapomniała nawet, że w ogóle była ZŁA!

- A Wy co robicie, kiedy jest Wam ŻŁE?
- Czy macie jakieś sposoby na to, by poczuć się lepiej?
- Jak się dziś czujecie? Narysujcie to! Tak, jak Karola!

Tydzień 3: Omówienie

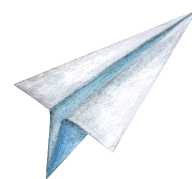
ZADANIE

Poznajmy Nasze kraje

Czy możemy stworzyć coś nowego dla Naszych krajów?

Coś nowego!

Zaprojektuj nowy element kulturowy specjalnie dla osoby z pary lub grupy

5

Popularne wydarzenia

Poznajcie popularne wydarzenia kulturalne

Muzyczny Zawrót Głowy

Nauczcie się wzajemnie piosenek ze swoich krajów

3

Co wyróżnia Twój kraj?

Nauczcie się o tym, co wyróżnia dany kraj

2

Sportowe szaleństwo!

Poznajcie jakąś nową grę popularną w kraju osoby z pary lub grupy

1

POTRZEBNE MATERIAŁY

- papier
- przybory do pisania

OPIS

Dzieci wzajemnie dowiedzą się więcej o swoich krajach. Podczas tej części poznają bliżej kulturę, zabawy, a nawet piosenki. Będą miały okazję stworzyć nowy element kulturowy dopasowany do danej osoby na podstawie zebranych informacji. Dzięki temu zbudowana relacja pozwoli im poczuć dumę przynależności do swojego kraju, ale również szacunek dla drugiego kraju i jego kultury.

POTRZEBNE
MATERIAŁY

Papier, przybory do pisania i kredki

CELE

Główne cele:

- Wzajemne poznanie.
- Budowanie wzajemnego szacunku.
- Budowanie szacunku do różnych kultur.

Cele:

- Budowanie relacji między dziećmi.
- Wspólna zabawa
- Spojrzenie na różnice jako wartość dodatnia.
- Wzajemna nauka o swoich krajach.
- Wspieranie budowania empatii.

Założenia
ogólne:

1

Nauka o tym, co powoduje, że Nasze kraje są wyjątkowe.

2

Zrozumienie i wzajemne poznanie zabaw przynoszących dzieciom radość.

3

Odkrywanie muzyki i ulubionych utworów z obu krajów.

4

Seria wywiadów między dziećmi, w celu poznania popularnych wydarzeń w kraju osoby z pary/grupy.

5

Tworzenie nowego elementu kulturowego dla osoby z pary na podstawie zebranych informacji.

Projekt: Poznajmy Nasze kraje

Poznajcie kulturę kraju osoby z pary lub grupy!

1. Narysujcie flagę kraju osoby z pary lub grupy.
2. Przeprowadźcie wywiad, żeby dowiedzieć się więcej o tym kraju.

Zacznij rozmowę tak: *Cześć! Jak się czujesz?*

*Jak witają się ludzie w Twoim kraju?
Jak dekorują swoje domy?*

*Jak spędza się wolny czas? Co najczęściej
ludzie robią w weekendy?*

*Kto jest najślawniejszy w Twoim kraju?
Masz jakiegoś idola?*

*Jaka jest Twoja ulubiona potrawa
narodowa? Jak smakuje? Jak ją zrobić?*

*Jak się ubierają ludzie w Twoim regionie?
Jakie są ich ulubione kolory?*

Zakończ rozmowę mówiąc:

*Dziękuję!
Do zobaczenia!*

Projekt: Poznajmy Nasze kraje

Jakie są najpopularniejsze gry i zabawy w kraju Twoich kolegów i koleżanek?

1. Dowiedzcie się, jakie są najpopularniejsze gry, dyscypliny sportowe i zabawy w kraju osoby z pary lub grupy?

Która z nich podoba się Wam najbardziej?

Wyzwanie

Pracując w parze, wymyślcie grę lub zabawę, w którą możecie wspólnie zagrać!

2. Wyobraźcie sobie, że musicie wytłumaczyć zasady gry osobie, która jej nie zna i do tej pory jeszcze nigdy w nią nie grała. Jak to zrobicie?

3. Jakie są zasady tej gry?

4. Zaproście do wspólnej gry i bawcie się dobrze!

- Jakie emocje wzbudziła w Was ta gra?
- Co ta gra mówi Wam o osobach, które z Wami grały?
  - Dlaczego tak sądzicie?

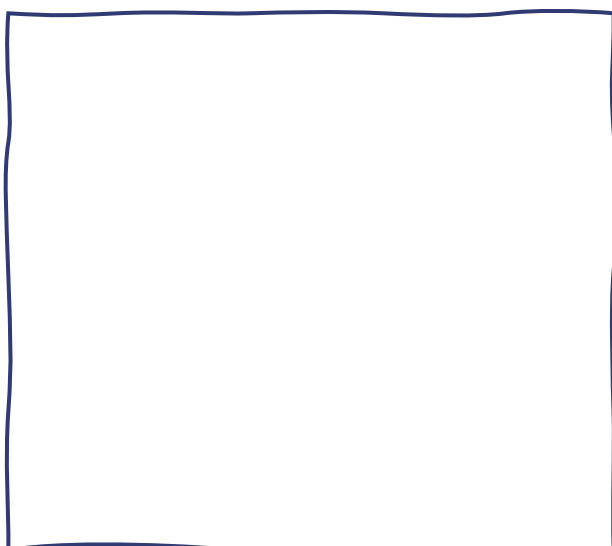

Projekt: Poznajmy Nasze kraje

Czas na muzyczny zawrót głowy!

Jaka jest najpopularniejsza piosenka w kraju osoby z pary lub grupy?

Możecie się jej nauczyć (albo chociaż linijki tekstu)?

O czym jest ten utwór?

Narysuj bohatera słów lub miejsce z tej piosenki.

Jakie emocje dostarcza Wam ten utwór?

Kiedy najlepiej słuchałoby się tego kawałka?

Możecie teraz stworzyć refren lub wers tego utworu w swoim języku?

Podzielcie się z kimś Waszym nowym utworem!

Projekt: Poznajmy Nasze kraje

Popularne wydarzenia

Przeprowadźcie wywiad z osobą z pary, żeby poznać popularne wydarzenia kulturalne z ich kraju!

Zapytajcie też:

- Dlaczego to wydarzenie jest takie popularne?
- Jak ludzie celebrują to wydarzenie?
- Co Tobie się najbardziej podoba w tym wydarzeniu?

Narysujcie dwa najpopularniejsze wydarzenia kulturalne z kraju tej osoby

WYDARZENIE 1

WYDARZENIE 2

Projekt: Poznajmy Nasze kraje

Prezentujemy kraje

Kiedy już wiecie więcej o kraju swojej koleżanki lub kolegi, stwórzcie specjalną prezentację o tym kraju opartą na informacjach, które udało się Wam zebrać. Bądźcie kreatywni!

Zbiór pomysłów:

- Zaprojektujcie kostium narodowy tego kraju.
- Wymyślcie grę lub zabawę.
- Stwórzcie nową potrawę dla tego kraju!
- Napiszcie tekst piosenki o tym kraju.
- Dajcie się ponieść fantazji i wymyślcie swoją własną kategorię!

Prezentujemy kraje

Podzielcie się Waszymi prezentacjami z innymi. Nie zapomnijcie o rysunkach wydarzeń! Zachęćcie innych, by zadawali pytania dotyczące tych krajów.

- Jak się czujecie po stworzeniu prezentacji kraju osoby z pary lub grupy?
- Co było najłatwiejsze? Co sprawiło Wam trudności?
- Jakie są podobieństwa i różnice kulturowe i nie tylko w Waszych krajach?

Tydzień 4: Omówienie

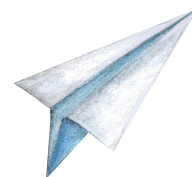
ZADANIE

Dzielimy się opowieściami

Czego możemy się nauczyć z legend?

Podsumowanie z morałem

Stwórzcie legendę z przekazem i nadzieją.

5

Z legendą przez świat

Poznajcie legendę z kraju osoby z Twojej pary lub grupy.

4

Przeniesiona legenda

Wyobraźcie sobie, że legenda, którą znacie ma miejsce w kraju osoby z pary lub grupy.

3

Znane i lubiane

Przypomnijcie sobie legendę ze swojego kraju.

2

Jak się tworzy dobre historie?

Poznajcie strukturę: początek, rozwinięcie i zakończenie.

1

POTRZEBNE MATERIAŁY

- papier
- przybory do pisania/rysowania

OPIS

Uczniowie poznają konstrukcję historii, legend i opowieści. Podczas tej części, dzieci poznają legendy z różnych krajów oraz będą miały okazję stworzyć swoje własne. Skupią się na kreatywności i ćwiczeniu swobodnego przemawiania.

POTRZEBNE MATERIAŁY

Papier, przybory do pisania i kredki

CELE

Główne cel:

- Wzajemnie poznanie
- Budowanie szacunku do tego, co czyni ludźmi różnymi.

Cele:

- Stworzenie bezpiecznej strefy dla dzieci.
- Budowanie relacji między dziećmi.
- Wspólna zabawa.
- Nauka opowiadania historii w sposób zaangażowany.
- Pisanie historii wg. wzoru: początek, rozwinięcie i zakończenie.
- Tworzenie historii z pozytywnym i dobrym przesłaniem.

Założenia ogólne:

1

Przypominanie legend z własnego kraju. Opowiadanie historii poprzez rysowanie.

2

Poznawanie trójaktowej struktury historii. Rysowanie początku, rozwinięcia i zakończenia

3

Przekładanie legendy na teraźniejsze czasy. Inne, nowe spojrzenie na znane legendy.

4

Słuchanie w skupieniu i nauka koncentracji myśli. Opisywanie emocji na podstawie usłyszanych historii.

5

Pisanie historii z dobrym i pozytywnym przesłaniem.

Projekt: Dzielimy się opowieściami

Burza mózgów

Czego możemy się nauczyć od starszych pokoleń poprzez historie, bajki i legendy?

Legendy

były opowiadane i przekazywane z pokolenia na pokolenie. Wiele z nich przetrwało w formie przekazów ustnych, inne zostały zapisane. Większość legend posiada wprowadzenie bohatera, zwierzęta, które mówią i szczęśliwe zakończenie, podczas którego Nasz bohater wyciąga lekcję na całe życie - tzw. Morał.

Przypomnijcie sobie jakąś legendę ze swojego kraju (może być z książki, którą czytaliście, lub taką, którą kiedyś usłyszeliście)

Jeśli nie pamiętacie żadnej legendy, poproście nauczyciela, lub kogokolwiek innego, żeby opowiedział Wam jakąś historię. A potem porozmawiajcie na ich temat.

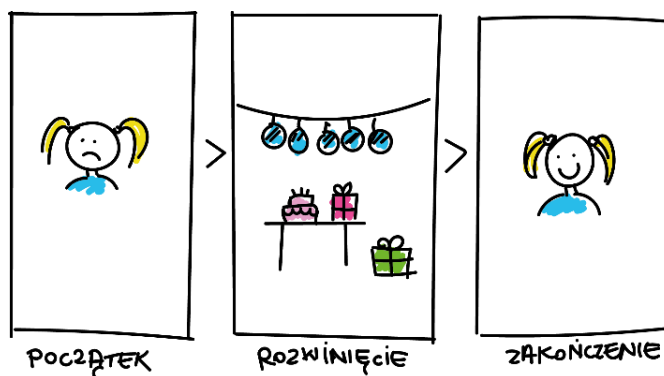
- Która legenda spodobała się Wam najbardziej?
- Czy jest taka legenda, którą wszyscy znacie?
- Który bohater zrobił na Was największe wrażenie?

Narysuj historyjkę

Czy umiecie opowiedzieć historyjkę z tego obrazka?

Na podstawie przykładu narysuj obrazek do każdej części wybranej, znanej Ci legendy.

POCZĄTEK

ROZWIĘCIE

ZAKOŃCZENIE

Pokażcie swoją historyjkę obrazkową swojej koleżance/koledzie z pary. Czy domyślili się, co to za legenda?

Projekt: Dzielimy się opowieściami

Opowiedzcie sobie historie,
które wczoraj słyszeliście.

*Kto był bohaterem historii? Czy byli to
ludzie, czy zwierzęta?*

*Gdzie miała miejsce akcja tej historii?
W mieście? W lesie?*

*Czy pojawiło się tam jakieś magiczne
słowo?*

Jakie rzeczy, słowa lub części spowodowały,
że zapamiętaliście tę historię?

Najlepsi opowiadacze historii - bazarze, używają jednej ważnej zasady,
żeby pamiętać swoje pomysły. Dzielą ją na trzy części:

POCZĄTEK

Wprowadzenie
bohatera opowieści.

ROZWIĘCIE

Bohater napotyka
jakiś problem.

ZAKOŃCZENIE

Rozwiązuje go.

Projekt: Dzielimy się opowieściami

Poznajcie legendę z kraju osoby z pary lub grupy!

Poproście koleżankę lub kolegę o opowiedzenie Wam jakiejś popularnej legendy ze swojego kraju.

Narysujcie sobie szczegóły tej legendy w trakcie ich opowieści. Narysujcie jej początek, rozwinięcie i zakończenie.

POCZĄTEK

ROZWINIĘCIE

ZAKOŃCZENIE

Porównajcie wraz z koleżanką, kolegą swoje historie:

- Podajcie 2 elementy, które łączą Wasze legendy?
- Podajcie 2 elementy, które je różnią?

Projekt: Dzielimy się opowieściami

Dziś opowiecie swoją ulubioną legendę przekładając ją na dzisiejsze czasy!

1. Jak zmienicie swoją legendę, tak by miała ona miejsce w kraju osoby z Twojej pary lub grupy? Narysujcie te części legendy, które chcecie zmienić.

Pomyslcie o imionach bohaterów, rzeczach, ubraniach, miejscach, rozmowach między bohaterami, itp.

W oryginalnej wersji

W Twojej wersji

2. W polu “W Twojej wersji” narysujcie te elementy, które chcecie zmienić z wersji oryginalnej.

Projekt: Dzielimy się opowieściami

Porozmawiajcie z kolegami i koleżankami w grupie. Posłuchajcie ich historii

Zamknijcie oczy i pomyślcie: Jak ta historia wpłynęła na Wasze uczucia? Pomyślcie przez chwilę.

Otwórzcie oczy. Jeśli nie wiecie do końca jak określić Wasze uczucia, może przyda się Wam któreś z tych słów:

Szczęście

Złość

Spokój

Smutek

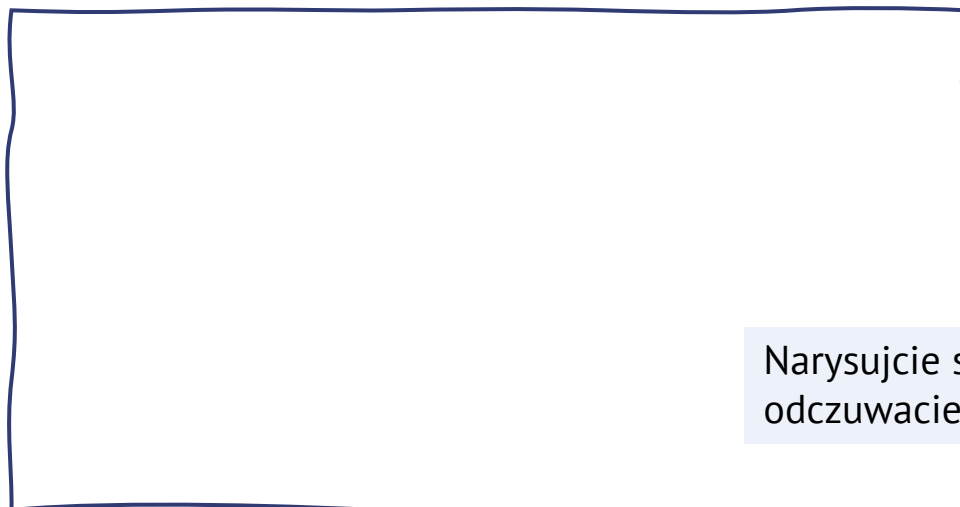
Radość

Wdzięczność

Zaskoczenie

Inspiracja

Nadzieja

Narysujcie siebie w chwili, gdy odczuwacie tę emocję.

1. Co w tej historii (wybrane słowa, bohaterowie, magia, itp.) sprawiło, że się tak czujecie?
2. Co wyniesiecie z tej historii?
Np. "Ta opowieść nauczyła mnie tego, że nie zawsze musimy być odważni."
3. Co było Waszą ulubioną częścią tej opowieści?

Wyzwanie

Poznajmy Nasze Języki

Zapytajcie kolegi lub koleżanki, jak zabrzmiały te frazy w ich języku? Spróbujcie to napisać.

Witaj!

Dziękuję.

Do zobaczenia!

Ile to kosztuje?

Gdzie to jest?

Tak.

Nie.

Projekt: Dzielimy się opowieściami

Co powoduje, że historia jest ciekawa?

Stwórzcie **WŁASNĄ LEGENDĘ** (znając już formę trzech części - początek, rozwinięcie i zakończenie) z wykorzystaniem bohaterów i miejsc, które poznaliśmy. Zawrzyjcie w niej kilka **dobrych** i **ciepłych** słów jako morał.

POCZĄTEK

ROZWIĘCIĘ

ZAKOŃCZENIE

Narysuj bądź napisz morał opowieści:

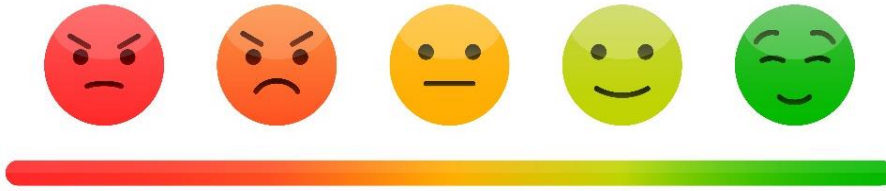
Np. Bądźmy dla siebie uprzejmi.

- Podzielcie się swoją legendą z innymi w grupie.
- Co najbardziej im się podobało w Waszej historii?
- Czy jest coś, co chcecie zmienić, żeby Wasza opowieść była jeszcze ciekawsza?

Jak bardzo podobał mi się ten miesiąc?

Czego nowego dowiedziałem/dowiedziałam się o kraju osoby, z którą pracowaliśmy?

Czego jeszcze chciałbym/chciałabym się dowiedzieć o kraju tej osoby?

PRZYPISY

Materialy na licencji Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Strony 15-17: Dzieci z całego świata (Polski), fragment przetłumaczony przez Martina Fitcha, (© Martin Fitch, 2022) oparty na oryginalnej historii Los niños del mundo (Hiszpański), napisanej przez Christa Godínez (© Christa Godínez, 2021) z ilustracjami Any RoGu, opublikowanej na licencji CC BY 4.0 na StoryWeaver.

Strony 28-30: Zła Karola (Polski), fragment opowiadania przetłumaczonego przez Martina Fitcha, (© Martin Fitch, 2022), napisany przez Vinayak Varma, z ilustracjami Vinayak Varma, przy wsparciu Oracle, opublikowany przez Pratham Books (© Pratham Books, 2017) na licencji CC BY 4.0, pierwotnie zamieszczony na StoryWeaver.

Jeśli podobały Ci się te materiały, poszukaj więcej na:
<https://resources.educationaboveall.org>
<https://edukacjamamoc.pl/>

*Dziękujemy
za wspólną przygodę!*

ZNAJDZIESZ NAS TUTAJ: FB: @INSTYTUTEP | INSTYTUTEP.PL

